

Фізіологічний журнал

ТОМ 65 № 3 2019
ДОДАТОК

Науково-теоретичний журнал • Заснований у січні 1955 р.

Виходить 1 раз на 2 місяці

Зміст

1. МОЛЕКУЛЯРНА І КЛІТИННА ФІЗІОЛОГІЯ	5
2. СИСТЕМНА НЕЙРОФІЗІОЛОГІЯ	42
3. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ	60
4. ФІЗІОЛОГІЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ	72
5. ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ	96
6. ФІЗІОЛОГІЯ ТРАВЛЕННЯ	113
7. ФІЗІОЛОГІЯ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ	122
8. ФІЗІОЛОГІЯ РУХІВ	137
9. ФІЗІОЛОГІЯ СПОРТУ	144
10. ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ	157
11. ЕКОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ВПЛИВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ФАКТОРІВ НА ОРГАНІЗМ	165
12. ФІЗІОЛОГІЯ ІМУННОЇ СИСТЕМИ	180
13. ФІЗІОЛОГІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН	189
14. КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ	206

Національна Академія Наук України
Українське фізіологічне товариство ім. П.Г.Костюка
Наукова Рада Президії НАН України з проблеми «Фізіологія людини і тварин»
Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України

**Матеріали XX-го з'їзду Українського фізіологічного товариства
ім.П.Г. Костюка з міжнародною участю,
присвяченого 95-річчю від дня народження академіка П.Г. Костюка**

Оргкомітет З'їзду: О.О. Кришталь – Голова (Київ)
М.Р. Гжегоцький - Заступник Голови (Львів)
В.М. Мороз - Заступник Голови (Вінниця)
Р.С. Федорук - Заступник Голови (Львів)

Члени Оргкомітету: О.О. Лук'янець (Київ)
В.Ф. Сагач (Київ)
С.Н. Вадзюк (Тернопіль)
О.Г. Родинський (Дніпро)
О.А. Шандра (Одеса)
Л.М. Шаповал (Київ)

Відповідальний за номер О.О. Лук'янець

Підписано до друку 20.05.2019. Формат 84x108/16. Папір офс.
Умов.-друк. арк. 12,25. Тираж 200 прим. Зам. 800

Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ № 169 від 27.10.93 р.

Друкарня Видавничого дому "Академперіодика" Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи серії ДК №544 від 27.07.2001
252601, Київ-4, вул. Терещенківська, 4

в аналізі мислення». Такий висновок має дуже важливе значення, оскільки він висвітлює одну із центральних проблем теорії потреб пізнання, а саме, значення ролі й можливостей емоційного підкріплення в процесі ініціації, розвитку й задоволення пізнавального необхідного спонукання. Актуальність зазначеної проблеми зумовлена тією обставиною, що формування соціально значимих рис особистості можливо тільки в умовах забезпечення постійного функціонування пізнавальної потреби. Така сталість досягається за допомогою залучення різних видів підкріплення. Усього їх сучасна психологічна наука виділяє чотири: елементарно-гедонічне, емоційне, вольове й моральне.

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ АСИМЕТРІЇ ГОЛОВНОГО МОЗКУ У ДІТЕЙ

О.Б. Спринь, С.Д. Сібаров

Херсонський державний університет, alexsandrSprun@gmail.com

Основні передумови функціональної спеціалізації півкуль є спадковими і генетично детермінованими, однак, по мірі розвитку дитини, відбувається удосконалення й ускладнення міжпівкулевої взаємодії. Дослідження формування функціональної асиметрії півкуль головного мозку у дітей дошкільного віку є малочисельними і їх результати неоднозначні. Разом з тим, саме цей період характеризується важливими морфофункціональними змінами в центральній нервовій системі, і насамперед – інтенсивним дозріванням головного мозку дитини; саме на цей вік припадають критичні періоди розвитку обох сигнальних систем. Вказані зміни знаходять відображення у розумовій діяльності дитини, становленні її психічних функцій та готовності до систематичного навчання в школі. Метою дослідження було вивчення міжпівкульної взаємодії головного мозку у дітей 5-7 років на основі показників нейродинамічних функцій. Завдяки комп'ютерній програмі “Діагност – ІМ” було вперше досліджено динаміку сенсомоторного реагування учнів молодшого шкільного віку, а також визначено їх рухову домінантність півкуль. Окрім цього проведено тестування дітей за бланковими методиками. У результаті дослідження виявлено особливості вікової динаміки розвитку сенсомоторних реакцій у дітей 5-7 років різної рухової домінантності півкуль головного мозку. Встановлено, що у більшості випадків коротшим часом центральної обробки інформації характеризувалися діти 5-6 років з правобічною руховою домінантністю (ліворуки діти) порівняно з їх однолітками з лівобічною руховою домінантністю (праворуки діти). Лише у групі 7-ми річних праворуких дітей час центральної обробки інформації виявився коротшим, ніж у їх ліворуких однолітків. Виявлені закономірності і особливості динаміки психофізіологічних функцій свідчать про доцільність врахування вивчення право- та ліворукості, сенсомоторного реагування різної складності для розробки науково обґрунтованої системи підготовки до навчання та подальшої оптимізації шкільного навчання. Підтвердженням цього є результати по виявленню незрілості мозолистого тіла за методикою орального праксиса та за тестом І. П. Павлова.

НЕЙРОДИНАМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ, ХАРАКТЕРИСТИК И ЕЕГ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З РІЗНОЮ СТРЕСОСТІЙКІСТЮ ТА УСПІШНІСТЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

М.В. Макаренко, В.М. Панченко, А.В. Юрченко

Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України v_ranch_8@ukr.net

Метою роботи було вивчення зв'язків стресостійкості з параметрами ЕЕГ і нейродинамічними властивостями та вплив цих показників на професійну діяльність військовослужбовців, які працюють в особливих умовах. Обстежено 155 практично здорових чоловіків з перевагою правої руки, віком від 17 до 36 років. Досліджували основні властивості нервових процесів – силу та функціональну рухливість нервових процесів (ФРНП) за методикою М.В.Макаренка (2005р.), визначали стресостійкість нервової системи, сенсомоторні реакції різного ступеню складності (за допомогою програмно-апаратного комплексу “ДЕСНА”), реєстрували біоелектричну активність головного мозку за системою 10-20 з 19 локусами. В результаті досліджень виявлено достовірні відмінності показників сили, ФРНП ($p \leq 0,001$), латентних періодів простої зорово-моторної ре-